

lig, at man ikke maa skjule for sig selv, at i det Dieblis, man vil adskille Borgmestersforretningerne fra de kongelige Statsembedsmænds Funktioner og henlægge dem til en af Byerne selv valgt Borgmester, vil dette medføre Udgifter for de paagældende Kommuner. Jeg kan ikke tro Andet, end at man, efterhaanden ialtsald, vil komme til den Erkjendelse, at det vil blive nødvendigt ligefrem at lønne Borgmesteren. Og selv hvor man maatte mene, at dette kunde undgaa, vilde Udgifterne komme frem under en anden Skikkelse, nemlig som Løn til Borgmesterens Sekretær eller Medhjælp. At en Udgift her til vil være fornøden, tror jeg ikke, der kan være Tvivl om. Men gaar man ud herfra, antager jeg ogsaa, at man ved at overveie Sagen nærmere vil komme til den Erkjendelse, at det Beløb, der vil kunne indvindes paa den antydede Maade, ikke vil være tilstrækkeligt til at dække de Udgifter, der paaføres Kommunerne. Jeg skal iøvrigt tilføie, at det ogsaa kunde være et Spørgsmaal, om netop hele Beløbet af de saakaldte Hjemmeindtægter, naar Udgørelsen fandt Sted, vilde tilfalde Byerne eller de af Byerne valgte Embedsmænd, eller om ikke nogle af disse Indtægter maatte tilkomme Staten. Det vil jærlig bero paa, i hvilket Omfang man vil henlægge de Forretninger, til hvilke endel af disse Indtægter ere knyttede, til de ny, af Byerne selv valgte Borgmestre.

Jeg vilde altsaa, som sagt, finde det at være mest tilraadeligt at blive staaende ved en saadan Reform, der bragte Sagen paa samme Standpunkt som det, hvorpaa Folkethinget ved sin Afstemning havde stillet den i 1867, idet det, som sagt, forekommer mig, at der ikke er nogen Grund til mod Kjøbstædernes Villie at tvinge dem til at vælge en anden Formand end Borgmesteren, naar de virkelig maatte have Tillid til ham. Der er ikke tilstrækkelig Grund til at berøve dem Afgang til at benytte saa at sige gratis eller ialtsald for et meget billigt Bederlag den Assistance, som den kongevalgte Borgmester kan yde dem. Det vil imidlertid fremgaa af, hvad jeg har udtalt, at det ikke just er min Hensigt at stille mig som principiel Modstander af den Opfattelse, der fører til, at Byerne selv vælge deres Borgmestre. Derfor det maatte vise sig, at Kjøbstæderne gennemgaaende ønske selv at vælge deres Borgmestre, gennemgaaende mene, at de have Kræfter, saavel personlige som pekuniære, til selv at overtage Udførelsen af de nuværende Borgmestersforretninger, vil jeg, som sagt, erkjende, at det i Principet i og for sig kan være rigtigt. Men jeg kommer da herved ganske naturligt over til den anden Række

af Betragtninger, nemlig hvorledes denne Tanke er gennemført i Lovforslaget. Naar det hedder sig, at Byerne eller Byraadene selv skulle vælge Borgmesteren, maa man jo spørge: Hvad menes dermed, hvad skal denne Borgmester have at gjøre, som Byraadet selv vælger? I Lovforslaget er det ganske almindelig sagt, at, naar et Borgmesterembede bliver ledigt, skal, forsaavidt dertil er knyttet nogen Retspleien eller Politiet vedrørende Gjerning, denne stilles fra Borgmesterembedet og henlægges til en anden Embedsmand; Al, hvad der iøvrigt bliver tilbage, maa det altsaa være Mening, at den af Byraadet valgte Borgmester alene for Fremtiden skal udføre. Hvad har Borgmesteren nu at gjøre? Der er væsentlig tre Klasser, tre Brancher af Forretninger, som den kongevalgte Borgmester har. For det Første har han at udføre Magistratsforretningerne; for det Andet er han Formand i Byraadet og udfører Byraadets Beslutninger; for det Tredie er han Statens Tilsynsmand. Efter Lovforslagets Affattelse maa det altsaa være Mening, at de i Fremtiden af Byraadene valgte Borgmestre skulle udføre alle disse Grene af Forretninger. Herved tror jeg imidlertid, at man kommer i Strid med Grundlovens § 91. Grundlovens § 91. udtaler jo, at Kommunernes Ret til selvstændig at styre deres Anliggender skal ordnes ved Lov, men vel at mærke, deres Ret til at styre under Statens Tilsyn. Det er altsaa Grundlovens Mening, at Staten skal føre Tilsyn med Kommunernes Styrelse af deres Forretninger. Det vil erindres, at i Loven af 26de Mai 1868 skjelnes der ogsaa udtrykkelig mellem disse forskellige Sider af Borgmesterens Virksomhed; det er, hvis jeg ikke huster feil, § 12, i hvilken navnlig Borgmesterens Stilling som Statens Tilsynsmand nærmere præciseres. Det sker iøvrigt der paa en Maade, der er fuldkommen overensstemmende med, hvad der gælder for Amtmandens Bedkommende i Amtsraadet. Som Statens Tilsynsmand har han at paase, at Kommunalbestyrelsen ikke overskrider sin Myndighed, ikke bestemmer eller foretager Noget, som strider imod Loven, ikke vedtager nogen for Kommunen fordærlig Foranstaltning og ikke unddrager sig i nogen Henseende fra, hvad der Lovlig maa siges at være Kommunens Pligt. Det er disse fire Ting, som ere fremhævede saavel i Kjøbstadkommunalloven som i Landkommunalloven. Det forekommer mig, at de Herrer maa indrømme, at det ikke er foreneligt med en af Byraadet eller indirekte af Byen valgt Borgmesters Stilling tillige at fungere som Statens Tilsyn. Jeg antager, at det heller ikke har